

Rond de Schutsboom

informatie ten behoeve van de leden van de heemkundige kring „de Vyf Heertgangen”
Goirle-

Aan de Contribuanten van de Heemkundige Kring.

Op de laatste jaarvergadering van Bestuur en C.A.A. (Commissie van Advies en Assistentie,) gehouden op 11 februari j.l. werd besloten over te gaan tot het uitgeven van een "Mededelingenblad".

De bedoeling hiervan is U nader te informeren over de activiteiten van de Heemkundige Kring, en over wat er verder zo al reilt en zeilt

"ROND DE SCHUTSBOOM"

Onder deze naam gaat ons mededelingenblad de "Goolse" geschiedenis in !

Wij kozen die naam, en ieder zal het wel duidelijk zijn waarom !

In verband met zomer- en winterprogramma zullen de mededelingen minstens tweemaal per jaar verschijnen.

Door de nadere informatie hoopt 't Bestuur en C.A.A. Uw belangstelling voor 't Heemwerk, waarvoor zij U erkentelijk zijn, gaande te houden en mogelijk bij sommigen zodanig te doen toenemen, dat zij zich persoonlijk komen inzetten bij 't vele werk dat er alleen al op Heemkundig gebied te doen is.

Ieder is van harte welkom. Denk er eens over !

Bestuur en C.A.A.

In dit eerste nummer vindt U berichten over:

1. De Heem-avond van 6 maart 1981
2. Hebt U op zaterdag niet eens tijd ?
3. Ballenfrutter
4. Het Smiske
5. Onze Studiegroep
6. De Schutsboom
7. Personalialia
8. Molennieuws
9. Aanwinsten voor Archief, bibliotheek en Muzeum.
10. Het boek "Hildewaren Beke"
11. Ons Zomerprogramma
12. Diversen
13. Nagekomen berichten.

Heemavond 6 maart 1981.

Deze avond, in "De Linde" gehouden, moet uit de vele reacties als zeer geslaagd worden aangemerkt. De avond had een speciaal karakter daar de voorzittershamer officieel door Kees Robben werd overgedragen aan de nieuwe voorzitter Harrie Kanters.

Dit gebeurde ten overstaan van een overvolle zaal contribuënten, van Burgemeester en Wethouders, en van vele heemvrienden en genodigden. Dat ons "Heem" leeft, getuige dan ook de steeds groeiende belangstelling. Het bijzondere van deze avond zat hem verder ook nog in het feit, dat de gehele avond door eigen mensen gedragen werd. De ervaring heeft geleerd, dat er dan altijd sprake is van een "bijzondere Heemavond". De recensie in het "Goirle's Belang" was dan ook erg positief !

Hebt U op zaterdag niet eens tijd ?

Het "bij"-houden van ons Heemerf geschiedt op zaterdag-voormiddag. Er is dan van alles te doen. Zowel binnen als buiten moet de "boel" worden schoongehouden; in verband met activiteiten moet voorbereidend werk worden gedaan; voorwerpen moeten worden geconserveerd; archief en bibliotheek worden bijgewerkt; er moet worden geschoffeld en geharkt; kortom er is van alles te doen, en we komen werkelijk handen te kort. De zaterdagploeg is aan "aanvulling" toe. Van 9.30 uur tot 12.- uur bent U van harte welkom.

Kom dan zo rond half elf eens binnenlopen en een kopje koffie drinken, dan kun je je overtuigen van de gemoedelijkheid en de gezellige sfeer. Hopelijk slaat de vonk van enthousiasme dan over, en kom je ons wekelijks helpen.

Het Heemwerk mag geen ééndags(be)vlieg(ing) zijn, maar moet in het nageslacht voort bestaan.

Ballenfrutter.

Op zaterdag 14 maart 1981 is de inventaris van het museum uitgebreid met het beeldje van de "Ballenfrutter". Onze eigen Goolse houtsnijder Frans Spiljart heeft het gemaakt en aan het museum "geschonken". Een geste die door het Bestuur tenzeerste wordt geapprecieerd. Overbodig eigenlijk om te zeggen, dat het symbool van onze gemeenschap een ere-plaats heeft gekregen.

Het Smiske (bericht van een zaterdag-werker)

Op de zaterdagen van februari en maart heeft de schoonmaakploeg het Smiske goed onderhanden genomen. De binnenmuren zijn bijgesmeerd en opnieuw gewit. De materialen en gereedschappen zijn nagekeken, gerepareerd waar nodig, en opnieuw gepoetst. Verschillende spullen werden verhuisd naar de schuur en naar het museum. Ook werden de materialen en gereedschappen van naamkaartjes voorzien. Het geheel is nu duidelijker en overzichtelijker geworden. Loop er dus gerust eens binnen.

Studiegroep

Eenmaal per maand, meestal op de eerste woensdag, komt een studiegroep bijeen om zich met een bepaald facet van die brede heemkunde bezig te houden.

De afgelopen maanden heeft de groep zich bezig gehouden met de bestudering van de Wevershuizen in Goirle. De resultaten van deze studie zijn in rapporten vastgelegd en aan het gemeentebestuur aangeboden. Copieën liggen op ons archief, dat op zaterdagmorgen voor alle belangstellende open is.

De actieve "argemo"-groep onder leiding van Pater Span van het Mill-Hill College zal er in zijn tijdschrift ook de nodige aandacht aan besteden.

BRABANTS HEEM

STICHTING HEEMKUNDIGE KRING
„DE VYER HEERTGANGHEN”
GOIRLE

"ROND DE SCHUTSBOOM"

1e Jaargang, nr. 1.
Mei 1981.

Studiegroep (vervolg):

Momenteel is de studiegroep bezig met "bid- en gedachtenisprentjes", en de archivering daarvan. Hebt U er soms nog die U kwijt wilt, of dubbelen, laat het ons dan even weten, of breng ze ons. Ze worden bij ons "zuinig" en "met grote zorg" behandeld.

Wilt U ruilen? Wij hebben ook een grote voorraad dubbelen! U kunt hiervoor ook op zaterdagmorgen terecht, of maak eens een afspraak.

De Schutsboom :

Het trotse symbool van ons erf "de Schutsboom" stond op omvallen! Bij een grondige inspectie bleek, dat de grondpalen zodanig door het verrottingsproces waren aangetast, dat slechts een flinke windstoot voldoende zou zijn geweest om de reus te vellen.

Met vereende krachten werd ijlings de boom naar beneden gelaten, en "deemoedig" met de kop in 't zak wacht hij nu op herstel.

Aan de naam van ons Heemerf, en aan het op de kaart van Zijnen vermelde toponiem, zijn wij verplicht de schutsboom weer in alle glorie te doen herrijzen. Gedacht is om de houten stelling waar de boom in is opgehangen te doen vervangen door ijzeren steunpilaren met betonnen voet. Vanwege de bescheiden financiële middelen is dat voor ons Bestuur en C.A.A. een hele opgave.

Denk eens met ons mee over dit probleem. Elke tip is welkom!

Hoe dan ook, voorkomen moet worden dat, wanneer hij weer is opgericht, hij uit "eigener beweging" naar beneden komt.

Uit de tijdige ontdekking van de voor de omgeving gevaarlijke ineenstorting blijkt maar weer eens "dè Onze Lieve Heer mee z'n slōren is."

(laatste nieuws: Een eerste tip is al binnen van de zijde van de Heer de Kort, van Publieke Werken. Het houtwerk vervangen door ijzeren materialen wordt afgeraden, omdat dan het "originele" karakter verloren gaat.)

Personalialia :

Wat verdekt achter de langdeelschuur op ons Heemerf staat de biehal. Daar is het domein van Gerard Weterings en zijn vrouw Jolanda. Bij het vertroetelen van hun diertjes (waarvan gezegd wordt dat zij hun meester niet kennen en wat spits zijn van achteren) worden zij vaak vergezeld van hun kinderen Richard en Maartje. Op het Heem worden zij aangeduid als de bieboerfamilie. Welnu die familie is op 7 april j.l. uitgebreid met een telg van het mannelijk geslacht, waarvan de Akte vermeld dat hij de voornaam Sjoerd zal dragen. Wij wensen hem en zijn familie een lang en gezond leven toe!, en feliciteren de gehele familie met deze gezinsuitbreiding. En wat de bijstand betreft een even rijke oogst aan honing. Mogelijk heeft Gerard de blijde tijding bij zijn bijtjes aangezegd, en die zullen beslisi nog beter hun best doen. Waar immers kunnen zij beter gaan dan in de biestal van de familie Weterings op het Heemerf?

(Tussen haakjes, Jolanda, dat je op 4 april nog tijd vond om voor de zaterdagploeg koffie te zetten! Bedankt war!)

Op 27 maart j.l. heeft Cees "Abraham" gezien! Ons C.A.A.-lid Cees Spaninks werd toen 50 jaar! Proficiat Cees en "dè we oe nog lang in ons midden meuge hebben!".

MOLENNIEUWS : (bericht van de molenaars)

Ieder jaar organiseert de Vereniging "De Hollandse Molen" een nationale molendag.

Op zaterdag 9 mei a.s. is het weer zo ver ! Een groot aantal van de 950 molens, die ons land nog bezit, zullen op deze dag draaien.

Die dag is het tevens de landelijke fietsdag. De door de VVV's uitgezette fietsroutes leiden dit jaar weliswaar niet langs de molens, maar er hoeft nooit ver van de route te worden afgeweken om de molens "in bedrijf" te kunnen bezoeken.

De beide windmolens van Goirle zijn op 9 mei de gehele dag bemand en voor het publiek toegankelijk. Bij maalbare wind zal er ook gemalen worden. Een veevoederhandelaar heeft een hoeveelheid graan beschikbaar gesteld, dat we voor hem moeten malen.

Er is die dag ook door de windmolen gemalen tarwemeel te koop, geschikt voor menselijke consumptie. Dit voor de bakgrage "mina's". Het meel is verpakt in zakjes voorzien van een fraaie opdruk van de molen en het Heemcentrum. Het geheel is ontworpen en uitgevoerd door een van onze heemleden.

Laten we hopen dat het op 9 mei goed weer is. En "goed weer" betekent in dit geval: droog en niet te veel wind voor de fietsende recreanten, maar toch voldoende wind voor de molenaars om te kunnen malen.

Zullen we St.Clara een worst beloven ?

Aanwinsten voor Archief, bibliotheek en Museum :

1. Ledenboek beroepsfotografen Nederland (foto- en adresboek)
2. Groot Museumboek (gids langs 660 nederlandse musea)
3. De ondergang van de Tilburgse Textielindustrie (6 delig)
deel 1: Geschiedenis van de ondergang
" 2: De familie-eigendom
" 3: 't Fabriek: uitbuiting, onderdrukking, verzet.
" 4: De levensomstandigheden
" 5: De sluiting van de wolfabrieken
" 6: De gevolgen voor de Textielarbeiders
(uitgave van het Inst. voor Ontwikkelingsvraagstukken, Tilburg)
4. In de hoek waar de klappen vallen. (door P.Kolenberg)
80 jaren Kath.Vakbeweging van Textielarbeiders in Goirle.
5. Hildewaren-Beke (een bundel heemkundige opstellen over Hilvarenbeek en Diessen) (zie bespreking hierna)
6. Diverse bidprentjes, gedachtenisprentjes en oude kerkboeken.
7. Vaandel van de R.K.Toneelvereniging Rooms Kunstgenot (zonder stok)
8. Laden-kastje
9. Lepidodendron (zg.Borgia) - versteende varen uit het Carboon-tijdperk.
10. Diverse leer-boekjes van de voormalige textielschool Tilburg.

Boek "Hildewaren Beke":

Een bron van gegevens over de streekhistorie.

Voor de liefhebbers van de streekhistorie is dit pas-verschenen boek in ons museum te koop. Het is een bundel van 12 opstellen van de hand van verschillende schrijvers over het rijke verleden van Hilvarenbeek en Diessen.

De prijs bedraagt f. 24,50.

Eveneens zijn in het museum verkrijgbaar:

een boekje met de titel "Goirle", prijs f. 10,--
De Brabantse Museumgids " " 3,50

en onze eigen uitgaven:

Opgraving St.Jans-Gool " " 5,--
St.Jan oudste parochie van Goirle " " 3,50

en van de Heemkundegroep Argemo van het Mill-Hill-College

De grafheuvels op de Rechte Hei prijs f. 4,--
en on verzoek diverse Archie's " " 2,--

Gratis voor iedereen liggen stencils over Heemkunde en over onze Heemkunde-kring in het museum.

BRABANTS HEEM

STICHTING HEEMKUNDIGE KRING
„DE VYER HEERTGANGHEN”
GOIRLE

"ROND DE SCHUTSBOOM"

1e Jaargang, Nr. 1.
Mei 1981

Ons Zomerprogramma :

- 9 mei 1981 : Nationale Molendag (zie apart bericht)
16-17 mei 1981 : Tentoonstelling Gilde
20 juni 1981 : Zomeravondconcert op het Heemerf door het Gemengd Koor Goirle en de Jeugdharmonie Groenewoud.
Aanvang 8 uur.

In voorbereiding:

- augustus 1981 : Wol-verven in de Heemschuur
sept./oct. (?) : Tentoonstelling van oude foto's (familiefoto's, groepsfoto's, Gebeurtenissen, Goirle enz...)

Diversen :

Namen, adressen en taakverdeling van het Stichtingsbestuur :

- H.Kanters, Marijkestraat 2, voorzitter/molenaar
A.Sas, Papenlantstraat 2, vice-voorzitter/kruidentuin
Mevr.A.Blondeel-Dhooge, Wermenbossestraat 4, tel. 013-341597, secretaris
J. van de Lisdonk, Venneweg 7, penningmeester
J.Hoogendoorn, Venneweg 11, conservator, tevens hoofd huishoudelijke dienst
A.Hoogendoorn, Dorpstraat 7, toponymie en geschiedenis, bibliotheek
A.Wijdemans, Pater Pirestraat 40, gebouwen en techn. installaties
J.B.Santegoets, Dorpstraat 22, heemerf, gebouwen en inventaris
C.Robben, Bergstraat 118j, archiefonderzoek en geschiedschrijving
(oud-voorzitter)

Het Bestuur wordt bijgestaan door de Commissie van Advies en Assistentie (C.A.A.) welke commissie uit maximaal 18 personen bestaat. (momenteel 15)

Helpt Uw Bestuur en C.A.A. het Heemwerk zo goed mogelijk te kunnen uitvoeren. Hoe ? In het tweede bericht van dit Mededelingenblad is reeds een en ander aangegeven. Herlees het nog eens.

Misschien kunt U ons ook nog helpen aan oude stukken: Koopacten, trouwbrieven, kerkboeken en prentjes, oude illustraties en tijdschriften, kortom alles wat iets met vroeger te maken heeft, of waaruit gewoonten en gedachten uit vroeger tijden zijn te herleiden.

Er ligt zo dikwijls iets in de vergeethoek, wat dan in een onbedacht ogenblik vernietigd wordt.

Hebt U wel iets, maar U wilt het niet kwijt of kunt het niet missen ? Laat er ons dan een kopie van maken !

Attendeert familie, vrienden en kennissen op ons heemwerk, en met hoeveel zorg al die "kostbaarheden" worden behandeld.

Houdt steeds dit voor ogen: Als op het Heemerf iets wordt weggegooid, dan is het gegarandeerd "niks mèr wèrd!"

Helpt ons, wij zijn er U zeer dankbaar voor !

Nagekomen berichten:

Van onze gemeenteraads-redacteur:

Vanuit onze gemakkelijkste stoel keken en luisterden wij naar het "verfpotten"-debat tijdens één van de laatste gemeenteraadsvergaderingen.

De spitsvondigheden waren zoals steeds "ad rem" en niet altijd zonder humor. Zelfs de Heemkundige Kring kwam ter sprake, mooier zelfs, die werd als voorbeeld gesteld: "Een toonbeeld van self-supporting!"

Het verweer van de wethouder, of beter gezegd zijn "bèvestiging" van die bewering, klonk uit zijn antwoord: "Bij de Heemkundige Kring is dat zelf-doen heel gewoon, want dat is allemaal hun eigendom, en daar zijn ze wel zuinig op!".

Ja, in die geest werd het gezegd. En de hamer viel, boink!

Dank U, vroede vrouwe en vaderen, wij van het Heem wisten het niet precies meer, maar nu wel. Zo'n kado hadden wij echt niet verwacht!

De moraal: Doe altijd goed je best,
De overheid schenkt de rest!

Nog een nieuw museumstuk :

Op woensdag 22 april werd ons vanuit Tilburg een complete petroleum-kachel uit de tweede wereldoorlog bezorgd. "Het stond al jaren in de weg, en ik wou het naar de "stort" brengen," aldus de schenker. Waar kan het echter beter zijn dan in ons Smiske? Bedankt mensen!

Expositie van aquarellen in de Heemschuur :

Tijdens de Paasdagen waren 40 aquarellen van de ex-Goirlenaar uit Canada Peter van Gils in de Heemschuur opgesteld. Evenals twee jaar terug, toen hij vele Goirlenaren had moeten teleurstellen, waren zijn schilderijen tegen betaalbare prijzen te koop. Reeds op de openingsavond werden een twintigtal schilderijen van een rode stip voorzien, en bij sluiting op de Tweede Paasdag waren alle veertig kunstwerken van eigenaar verwisseld.

Op de openingsavond werd de kunstenaar door onze voorzitter H. Kanters welkom geheten, waarna de burgemeester de expositie opende. Het deed het bestuur van onze kring goed uit zijn mond te mogen vernemen, dat de sfeer die de Heemschuur rond zo'n expositie opriep, in het gemeentehuis niet bereikt kan worden.

Tijdens de expositie mocht Pierre van Gils vele malen een compliment in ontvangst nemen over de opstelling, belichting en achtergrond muziek. Het mag dan hier ook wel eens gezegd worden, dat zowel opstelling als verlichting en muziek verzorgd werd door ons C.A.A. lid Sjef Hoogendoorn.

Trots kan het bestuur hieraan toevoegen, dat de uitgekiende muziek op de eigen muziekinstallatie gedraaid werd. (Dank zij een subsidie van 't Anjerfonds) Alles bij elkaar kan gezegd worden, dat de expositie van Peter van Gils volledig geslaagd is. Die de expositie niet heeft bezocht, heeft beslist iets gemist, want 't was goed toeven bij de Familie van Gils tijdens de Paasdagen in de Heemschuur.

Attentie :

Wij wijzen er reeds op, dat de expositie van de oudste club uit Goirle "Het Sint Joris-Gilde" zeer interessant beloofd te worden.

Sint Joris zal in de Heemschuur een tentoonstelling houden op 16 en 17 mei.

Verzoek :

Zoals elders in deze mededelingen aangegeven ligt het in onze bedoeling om in het najaar een tentoonstelling van oude foto's te organiseren in de Heemschuur. Wanneer U ons wilt helpen deze tentoonstelling te completeren, hetzij door het in bruikleen afstaan van oude foto's en prenten, hetzij ons in de gelegenheid te stellen die te kopiëren, zullen wij U daarvoor zeer erkentelijk zijn. Evenals de kerststallen-tentoonstelling van 1980 moet ook deze expositie weer een heem-demonstratie worden.

Volgende mededelingen:

Wij hopen het volgende nummer van "Rond de Schutsboom" uit te brengen medio oktober 1981.